

Bakalářský seminář I: **úvod** (podzim 2014)

- servisní kurs: příprava k samostatné badatelské činnosti studentů
  - součást systému bakalářských seminářů – realizace bakalářské práce
  - úvod do metodologie historiografického výzkumu
- **základy práce s prameny a literaturou**
- **rešerše (archivy, knihovny, databáze), filmografie, bibliografie, abstrakty, citace**
- **archivní a další klíčové instituce audiovizuálního průmyslu**

Základní etapy historikovy práce

- heuristika (shromažďování literatury a pramenů)
- kritika (analýza pramenů)
- interpretace (jejich výklad)
- syntéza (zpracování)

heuristika (hist.)

- první, přípravná fáze badatelské / odborné práce
- vyhledávání, shromažďování, třídění a hodnocení pramenů a pramenných informací

rešerše (search)

- 1. proces vyhledávání zdrojů k danému tématu
- 2. soupis vyhledaných zdrojů a informací k danému tématu

cílem je zjistit

- **jaké zdroje existují k danému tématu / předmětu**
- **jaký je stav informací / poznání o daném tématu / předmětu**

výstupy

- **bibliografická rešerše** (= bibliografický soupis zdrojů – dokumentů, textů; r. dokumentační, dokumentografická) – **bibliografický záznam**
- **faktografická rešerše** (= souhrn faktografických údajů / informací – popis obsahu zdroje) – stručný výtah z obsahu = **abstrakt**

téma = problém, který řešíme / otázka, na níž hledáme odpověď

předmět = objekt / pole výzkumu

pramen = zdroj

- prameny (typicky archivní prameny)
- literatura (typicky odborná literatura a periodika)
- film – audiovizuální dílo

modelový příklad: kritická reflexe jednoho filmu v médiích

- Co je předmět, co je téma a co je zdroj?
- Vyhledání zdrojů.
- Soupis zdrojů.
- Příklad: *Všichni dobří rodáci* (r. Vojtěch Jasný, 1968)

základní úkoly

- **definice tématu (a cíle):** čím se zabýváme a proč, jakou si klademe otázku / jaký řešíme problém
- **definice předmětu:** na jakém poli / materiálu budeme otázku / problém zkoumat
- **definice a vyhledání zdrojů:** co, kde a jak hledat
- **zpracování zdrojů:** jak zpracovat vyhledané údaje/informace

téma – předmět – zdroj

- konkrétní vymezení předmětu včetně časového, místního a problémového určení
- zdroje – jejich rozsah, obsah a dostupnost (materiální, jazyková)
- formát práce – její rozsah, forma, druh a účel

Téma podmiňuje prameny a prameny podmiňují téma.

Zdroje

historický zdroj / pramen

- stopy, výsledky lidské činnosti (společnosti), které slouží k poznání a ověřování historických faktů, resp. k **rekonstrukci historických událostí a procesů**

1. literatura

- Literaturou se míní zejména **sekundární zdroje**, tj. především **odborné knihy a články**, které **nevznikaly v přímém spojení** se zkoumaným problémem a ve stejném kontextu (tím se liší od publikovaných pramenů).

2. prameny

- Prameny se míní zejména **primární zdroje**, tj. především archivní dokumenty **přímo spjaté** s předmětem, dobou a kontextem zkoumaného problému.
- ✓ cenzurní karta

2.1. archivní prameny:

- dokumenty z veřejných archivů, dále nepublikované či veřejně nepřístupné zdroje (osobní rozhovor, korespondence, materiály ze soukromé sbírky, apod.)

Podle potřeby se člení do dílčích kategorií:

- **archivy a archivní fondy** (míněny veřejné oficiální archivy – NFA)
- **soukromé sbírky**

2.2. publikované prameny:

- prameny zveřejněné v kritických edicích v odborných časopisech či knihách, fotografie, umělecké texty, zákony, statistiky, technické příručky, dobový periodický tisk a za určitých okolností i jednotlivé články v novinách a odborných časopisech (používáme-li je jako součást zkoumaného vzorku, a nikoli jako sekundární literaturu), a dále zdroje obecně informativní - bibliografické či filmografické databáze.

Podle potřeby se člení do dílčích kategorií:

- **edice**
- **periodika**
- **databáze, ad.**

3. filmy a další audiovizuální díla

- kinematografické filmy (archivní, distribuční)
- televizní filmy
- dokumentární filmy

tradiční členění historických / archivních pramenů

Prameny písemné:

- literatura, scénáře
- produkční a ekonomické dokumenty, reklamní materiály
- cenzurní spisy
- osobní prameny – paměti, deníky, pracovní zápisníky, korespondence ad.

Prameny nepsané:

- **audiovizuální:** film, film o filmu, dokument o režisérovi, tematický stříhový dokument
- **obrazové:** fotografie
- **zvukové:** hudební (zvukové) nahrávky
- **věcné / hmotné povahy:** fotografie, plakáty, ceny, kostýmy, stavby
- **orální:** cílený strukturovaný rozhovor badatele s narátorem / pamětníkem

Kde se zdroje nacházejí

archivní instituce (prameny)

- NFA = Národní filmový archiv
- APF ČT = Archiv programových fondů České televize
- SBS = archiv/sbírka Barrandov Studio
- NA = Národní archiv (dříve SÚA = Státní ústřední archiv)
- SOA = Státní oblastní archiv
- SOkA = Státní okresní archiv
- MZA = Moravský zemský archiv (Brno)
- AMB = Archiv města Brna
- AMV = Archiv ministerstva vnitra, AMZV = Archiv ministerstva zahraničních věcí
- ABS = Archiv bezpečnostních složek (součást ÚSTR)
- podnikové archivy
- soukromé sbírky

knihovny (literatura)

- knihovna NFA
- MZK
- FF MU
- NK

Filmotéky (filmy, AV díla)

- Národní filmový archiv – Filmotéka (národní archivní instituce)
- Státní fond kinematografie / NFA (filmy z období Státního filmu 1945-1990)
- Filmotéky produkčních a distribučních společností

zdroje zdrojů – databáze, katalogy, slovníky

- sekundární zdroj, který referuje o existenci primárního zdroje
- tištěné / elektronické (hled. média, mat. povahy)
- všeobecné / speciální (hled. rozsahu a účelu)
- bibliografické / filmografické (hled. obsahu)
- data / abstrakty / plné texty

bibliografické (knihovní) databáze (všeobecné)

- <http://www.nkp.cz/>
- <http://www.mzk.cz/>
- <http://knihovna.phil.muni.cz/>

databáze specializované/oborové

- národní databáze se zaměřením na **český film**

Národní filmový archiv <http://www.nfa.cz/>

- <http://arl.nfa.cz:8080/i2/i2.entry.cls?ictx=nfa&language=2>
knihovna NFA – **on-line katalog**, článková bibliografie
- <http://kramerius.nfa.cz:8081/kramerius/Welcome.do>
Kramerius - **Digitální knihovna NFA, plnotextová**, dálkový přístup pro registrované čtenáře knihovny NFA
- <http://web.nfa.cz/CeskyHranyFilm/cz/obsah/index.html>
Český hraný film – el. pouze filmografické údaje a anotace, tištěná verze vč. bibliografie ad.: dosud vyšly sv. I-VI 1898-1993, vyd. 1995-2010
- <http://www.nfa.cz/filmovy-prehled2.html>
Filmový přehled (měsíčník; od ledna 2013 jen v el. verzi, dostupný v knihovně NFA a v knihovně FAV a dálkově pod heslem)

České filmové centrum (2002 APA, od 2013 součást NFA)

- <http://filmcenter.cz/cz/filmy-od-roku-1991/podle-roku/0/2014/20/>

- **mezinárodní databáze (přístupné z MU)**

- [Film Index Online - soubor databází \(AFIC, FIAF, FII-BFI\)](#)
- [Film & Television Literature Index with Full Text \(EBSCO\)](#)
- <http://www.phil.muni.cz/wufv/home/Links/filmove-databaze-pristupne-z-mu/>

Průvodce filmovými databázemi (služba UK FF MU)

- http://www.slideshare.net/rs_knihovnaffmu/prvodce-databzemi-pro-studenty-stavu-filmu-a-audiovizuln-kultury

Elektronické informační zdroje MU

- <http://library.muni.cz/ezdroje/>
- <http://ezdroje.muni.cz/prehled/abecedne.php?lang=cs>

Pozn.: Přístup je možný pouze ze sítě Masarykovy univerzity, u počítačů mimo univerzitní síť je nutné mít nastavený vzdálený přístup, viz http://ezdroje.muni.cz/vzdaleny_pristup/

Anopress – monitoring českých médií (tisk, rozhlas, TV) – plnotextový

- <http://ezdroje.muni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=198>

ProQuest – humanities

- <http://ezdroje.muni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=84>

Literatura

formální pravidla písemných prací

<http://www.phil.muni.cz/wufv/home/studium>

Manuál k psaní bakalářské práce na příkladu bakalářské analytické práce

<http://www.phil.muni.cz/wufv/home/studium/bakalarska-prace-manual>

Viz též manuál bakalářských prací

<http://www.phil.muni.cz/wufv/home/studium/manual-bp>